

Ár 2013, föstudaginn 8. febrúar, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Guðlaug B. Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 192/2012**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 4. desember 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 25. nóvember 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 7. desember 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 17. desember 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 28. desember 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi, dagsettu 13. janúar 2013.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 8. febrúar 2013.

II.

Málsatvik.

Þann 4. júlí 2006 undirritaði sóknaraðili skjalið „Lánsúmsókn. Fylgiskjal með skuldabréfi nr. X“. Umsækjandi um lán að fjárhæð kr. 6.100.000 var sóknaraðili. Lánið átti að leggjast inn á reikning nr. X. Gert var ráð fyrir greiðslumati á skjalinu en umræddur kafli var ekki fylltur út. Þá kom fram að ábyrgðarmenn væru A, B og C.

Þann 4. júlí 2006 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 6.100.000, gefið út af sóknaraðila til varnaraðila A, B og C, tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð in solidum á láninu. Ábyrgðarskuldbinding ábyrgðarmannanna hefur verið felld úr gildi.

Fyrir liggur skjalið „Niðurstöður greiðslumats“, dags. 4. júlí 2006, sem sóknaraðili skrifaði undir ásamt D. Aðilar í greiðslumati voru sóknaraðili og D. Til ráðstöfunar eftir framfærslu og greiðslu lána, þ.m.t., umþrætts láns, á mánuði var kr. - 79.796. Skuldir samtals voru kr. 18.031.825. Ráðstöfunarfé var kr. 6.300.000.

Fyrir liggur læknisvottorð, dags. 7. júní 2012 þar sem fram kemur að umrætt vottorð sé gert að beiðni sóknaraðila. Vottaðist að sóknaraðili og maki hennar væru ófær um að afla sér tekna þar sem þau væru óvinnufær vegna langvarandi sjúkdóma.

Eins hefðu þau vegna veikinda dóttur breytt húsnæði sínu með talsverðum framkvæmdum.

Þann 10. júlí 2012 staðfesti starfsmaður varnaraðila að afborganir af láni nr. X á nafni sóknaraðila væru greiddar af reikningi E.

Fyrir liggur stöðumat framkvæmt af varnaraðila. Þar kom fram að ráðstöfunartekjur væru kr. 42.997 á mánuði og eignir umfram skuldir væru kr. 21.312.300. Ekki var gert ráð fyrir breytingu á framangreindum tölum.

Fyrir liggur að E hefur talið umrætt lán nr. X fram sem skuld á skattframtali sínu, sbr. skattframtal 2012.

Þann 10. september 2012 sendi lögfræðingur sóknaraðila bréf til varnaraðila og óskaði eftir því að umræddu skuldabréfi yrði vikið til hliðar í heild eða að hluta. Varnaraðili hafnaði beiðninni þann 23. október 2012.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 25. nóvember 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst niðurfellingar að fullu eða að hluta á skuldabréfi nr. X. Sóknaraðili kveður umrætt skuldabréf hafa verið veitt henni vegna bágrar fjárhagsstöðu systur hennar, E. Sóknaraðili hafi farið ásamt systrum sínum og föður á fund þáverandi útibússtjóra FF á Húsavík, G og hafi þau útskýrt greiðsluvanda E til þess að athuga hvort möguleiki væri á að bjarga henni, að þau héldu, frá gjaldþroti. Fjölskyldan hafi óskað eftir aðstoð bankans, eftir hjálparbeiðni frá E, þar sem eina leið hennar hafi verið að hverfa úr þessum heimi, þar sem fjárhagsáhyggjur hafi verið búnar að yfirbuga hana. Hafi sú aðstoð verið veitt með því skilyrði að skuldabréf nr. X yrði á nafni sóknaraðila með þremur ábyrgðarmönnum, ábyrgð föður þeirra og systra tveggja. Fjölskyldan hafi verið í persónulegum ábyrgðum fyrir þó nokkru af vanskilum en einnig hafi verið í vanskilum skuldir E sem þau hafi ekki verið í ábyrgðum fyrir. Eina niðurstaða G, útibússtjóra, hafi verið að gefa út skuldabréf á nafni sóknaraðila og E myndi flytja öll sín bankaviðskipti til FF. E yrði greiðandi skuldabréfsins og hafi andvirði bréfsins aldrei farið inn á reikning í eigu sóknaraðila eða hún haft yfir því ráðstöfunarrétt. Sóknaraðili bendir jafnframt á að á skattframtali E sé umrætt skuldabréf tilgreint sem hennar skuld og hafi starfsmaður varnaraðila sent staðfestingu þess efnis.

Sóknaraðili bendir á að persónulegar ábyrgðir sem fjölskyldan hafi verið í vegna E hafi verið skuldabréf nr. 620130 [sic] hjá L, eftirstöðvar kr. 2.778.077, skuldabréf nr. 620130 [sic] hjá L, eftirstöðvar kr. 820.443, eftirstöðvar lána samtals kr. 3.598.520. Mismunur hafi farið í að greiða aðrar skuldir E sem hafi verið án ábyrgðar. Upphæð skuldabréfsins sem ágreiningur standi nú um sé því mun hærri en þær skuldbindingar sem fjölskyldan hafi verið í ábyrgðum fyrir.

Sóknaraðili bendir á að greiðslumat hafi verið gert og niðurstaða þess hafi verið sú að sóknaraðili hafi ekki haft greiðslugetu til að greiða af þessari skuldbindingu ásamt þeim skuldbindingum sem hún hafi haft fyrir. Á lánsúmsókn hafi ekki verið hakað í „niðurstaða greiðslumats bendir til þess að umsækjandi (greiðandi) geti ekki efnt skuldbindingar sínar en ábyrgðarmaður/veðsali samþykkir að gangast í ábyrgð/lána veð engu að síður.“ Á þessum forsendum hafi ábyrgðir verið felldar niður og sitji því sóknaraðili ein eftir með skuld yfir kr. 6.000.000. Varnaraðili telji að

sóknaraðili geti greitt af skuldabréfinu þó að bæði hún og eiginmaður hennar séu öryrkjar og skv. læknisvottorði hafi ekki möguleika á að afla sér aukatekna.

Sóknaraðili vísar til þess að G, þáverandi útibússtjóri, hafi aðeins haft einn skuldara en þrjá ábyrgðarmenn en E sem sé í raun greiðandi skuldabréfsins hafi ekki verið meðgreiðandi eins og þekkt sé eða einn af ábyrgðarmönnum. Þar sem ábyrgðir hafi verið látnar niður falla vegna formgalla sitji sóknaraðili ein uppi með skuld systur sinnar. Ábyrgðir séu engar og því ekki hægt að ganga á neinn nema sóknaraðila. Ekki sé því að neita að sóknaraðili hafi skrifað undir skuldabréfið á sínum tíma en hafi treyst því að ábyrgðir væru gildar á skuldabréfinu þar sem það hafi verið unnið af starfsmönnum bankans. Til að koma í veg fyrir misskilning þá sé E ekki að hjálpa systur sinni að greiða af láninu eins og fram komi í svári varnaraðila og því til sönnunar sé að ráðstöfun á láninu hafi farið í að greiða upp skuldir E en ekki sóknaraðila. Það hljóti að vera í höndum fjármálastofnunarinnar að sjá til þess að ábyrgðir séu gildar, sérstaklega í þessu tilviki þegar vitað hafi verið að E myndi ekki standast greiðslumat og að lánið væri tekið á nafni sóknaraðila, fyrir systur hennar E. Ábyrgðarmenn hafi gengist í ábyrgðir fyrir lánið en séu nú lausir allra mála og eftir sitji sóknaraðili ein til að greiða af skuldabréfinu.

Sóknaraðili vísar til þess að fram komi í svári varnaraðila að fram komi á lánsúmsókn sem sóknaraðili hafi skrifað undir að láninu yrði ráðstafað á safnreikning bankans en óklárt sé af hvaða reikningi skyldi skuldfært fyrir láninu. Þar sem sóknaraðili hafi verið í viðskiptum við bankann í mörg ár hafi því mátt teljast eðlilegt, ef sóknaraðili væri í raun greiðandi lánsins, að skuldfærslureikningur á nafni sóknaraðila væri tilgreindur á lánsúmsókn.

Sóknaraðili fer fram á samningnum verði vikið til hliðar í heild eða að hluta, skv. 36. gr. laga nr. 7/1936, þar sem ábyrgðir verið látnar niður falla vegna „formgalla“ og ekki tryggt með öðrum leiðum að skuldabréfið félli á greiðanda bréfsins skv. leiðbeiningum útibússtjóra bankans.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili bendir á að ekkert óeðlilegt hafi átt sér stað þegar skuldabréfið hafi verið gefið út og sé ljóst að þegar það hafi verið gefið út þá hafi greiðslugeta sóknaraðila verið til staðar og hafi hún enn verið til staðar á síðasta ári þegar beiðni sóknaraðila hafi verið send varnaraðila. Sóknaraðili hafi á engan hátt lagt fram nægjanleg gögn er styðji fullyrðingar þess efnis að engin greiðslugeta sé til staðar.

Varnaraðili vísar til þess að til þess að umrædd krafa yrði samþykkt af varnaraðila yrði meðferð málefna sóknaraðila að gefa það sannanlega til kynna að engin greiðslugeta væri til staðar auk annarra atriða sem þurfi að uppfylla til að kvörtun sóknaraðila yrði skoðuð. Miðað við þau gögn er sóknaraðili leggi fram verði ekki séð að sýnt sé fram á að engin greiðslugeta sé til staðar.

Varnaraðili telur að líta megi á framlögð gögn varnaraðila er sýni á hverju synjun bankans byggir. Sú afstaða byggir á ítarlegu stöðumati sem framkvæmt hafi verið af varnaraðila og sé ljóst að þegar tekið sé tillit til tekna útgefandans og fastra kostnaðarliða þá sé greiðslugeta hennar rétt rúmlega 42.000, og sé þar tekið tillit til afborgana vegna skuldabréfs nr. X. Ljóst sé að greiðslugeta sé til staðar og vel það.

Bendir varnaraðili á að þar að auki hafi hluti lánsfjárhæðarinnar verið nýttur til að greiða upp skuldbindingar sem systir sóknaraðila hafi gengist undir hjá L og hafi

verið tryggðar með ábyrgðum fjölskyldumeðlima hennar, þar á meðal sóknaraðila. L hafi staðfest að um gildar ábyrgðir hafi verið að ræða.

Varnaraðili telur að horfa verði til þess að sóknaraðili skrifi undir skuldabréfið og staðfesti að hún vilji skuldbinda sig til að gerast aðalskuldari á skuldabréfinu. Hún hafi verið grandsöm um ráðstöfunina á lánsfénu og staðfesti ráðstöfunina. Þótt systir hennar sé raunverulega að greiða af láninu þá breyti það ekki þeirri staðreynd að sóknaraðili sé aðalskuldari en ekki systir hennar. Það að systir hennar vilji aðstoða hana með því að greiða af skuldabréfinu varði varnaraðila ekki og sé ljóst að sóknaraðili geti staðið undir skuldbindingum miðað við fyrirliggjandi gögn.

Af framangreindu er því afstaða varnaraðila ítrekuð. Sóknaraðili sé íslenskur fjárráða einstaklingur sem standi vel undir öllum sínum skuldbindingum og sé engin ástæða til að fella skuldabréfið niður sama þótt að ráðstöfunin hafi verið til hagsbóta systur hennar, það sé ekki skilyrði fyrir gildi lántöku að lánsfénu sé eingöngu ráðstafað í þágu lántaka.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að skuld sóknaraðila skv. skuldabréfi nr. X. Sóknaraðili krefst niðurfellingar að fullu eða að hluta á skuldabréfi nr. X. Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað.

Sóknaraðili er útgefandi skuldabréfs nr. X. Með undirskrift sinni á skuldabréfið skuldbatt sóknaraðili sig samkvæmt skuldabréfinu til efnda samkvæmt því, þ.e. greiðslu þess, sbr. meginreglu samningaréttar um skuldbindingargildi samninga. Var enda gert ráð fyrir því að sóknaraðili væri greiðandi lánsins, sbr. skjalið „Niðurstaða greiðslumats“, dags. 4. júlí 2006, sem sóknaraðili undirritar, þar sem sérstaklega var tiltekin áætluð greiðslubyrði væntanlegs láns.

Var sóknaraðila frjálst að ráðstafa lánsfénu og kaus hún að ráðstafa því til greiðslu lána systur hennar. Leiðir það ekki til ógildis samningsins að lántaki hafi kosið að ráðstafa lánsfé í þágu annars einstaklings, enda er það ekki forsenda fyrir gildi skuldabréfa að því sé ráðstafað í þágu lántaka. Þá leiðir það ekki til ógildis skuldabréfa að systir sóknaraðila hafi samþykkt að greiða afborganir þess, sóknaraðila til hagsbóta, og hafi talið það fram til með skuldum sínum á skattframtali. Hið sama gildir þótt systir sóknaraðila greiði ekki afborganirnar.

Ekki verður fallist á að fella beri niður skuldabréf sóknaraðila vegna þess að ábyrgð ábyrgðarmanna á skuldabréfinu hafi verið ógilt, enda eru ábyrgðir settar í þágu kröfuhafa til tryggingar greiðslu aðalskuldara, sem í máli þessu er sóknaraðili. Í ábyrgð fellst þannig að ábyrgðarmaður ábyrgist að greiða skuld sem hún væri hans eigin komi til greiðslufalls hjá greiðanda. Þannig eru ábyrgðarmenn ekki meðgreiðendur skuldabréfs og getur greiðandi ekki gengið á þá til greiðslu skuldar. Niðurfelling ábyrgðanna skaðaði því ekki hagsmuni sóknaraðila með nokkru móti.

Í ljósi alls framangreinds eru ekki forsendur til að fella niður skuldabréf nr. X, að fullu eða að hluta. Verður kröfu sóknaraðila því hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 8. febrúar 2013.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Guðlaug B. Ólafsdóttir